

ΘΑΝΑΣΗΣ ΔΗΜΑΚΑΣ - ΚΑΒΟΟΜ

Παρακολούθησαμε την ταινία «Ussak» στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου στη Θεσσαλονίκη και μας άφησε θετικότατες εντυπώσεις, σε τέτοιο βαθμό που απορούσαμε με το ενδεχόμενο να μη «βγει» τελικά η ταινία στις αίθουσες. Η ταινία εν τέλει προβάλλεται –ή προβλήθηκε τέλος πάντων– σε περιορισμένο αριθμό αιθουσών, λαμβάνοντας ωστόσο έντονη κριτική και σχεδόν απαξιωτικά σχόλια. Το γεγονός αυτό στάθηκε αφορμή για να γραφτεί το παρόν κείμενο. Διπλός ο ρόλος του: και η ξεκάθαρη διαφωνία με τη μηδενιστική κριτική προς την ταινία και ταυτόχρονα η υπεράσπιση όλων εκείνων των στοιχείων της που μας άρεσαν.

Το «Ussak» ακροβατεί ανάμεσα στη στρατευμένη και τη στοχευμένη τέχνη. Είναι μια ωμή, σκληρή μα ρεαλιστική αποτύπωση της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας, θέτοντας διάφορα ζητήματά της σε προωθημένο πλαίσιο, μελλοντικό χρόνο και παγκόσμιο πλαίσιο. Καταλήγω πως είναι το δεύτερο, κι αυτό γιατί στην πραγματικότητα η ταινία δεν «δείχνει» προς κάποια λύση αλλά κυρίως βάζει τα πράγματα/θέματα –όπως είναι– πάνω στο τραπέζι. Είναι ρεαλιστική μέχρι θανάτου. Η παρουσίαση του διπόλου κράτος-παρακράτος (το οποίο είναι ένα από τα βασικά θέματα της ταινίας) φτάνει σε τέτοιο σημείο ώστε να μπορεί να υποστηριχθεί πως το ξεγυμνώνει εντελώς. Έτσι προκύπτει ένα νέο δίπολο, στο οποίο ο ένας πόλος είναι το κράτος-παρακράτος ως «ένα και το αυτό» και ο άλλος πόλος τα λούμπεν στοιχεία της κοινωνίας μας. Η καταγραφή των γραφειοκρατών και των «απόκληρων» γίνεται με σοκαριστικό ρεαλισμό και χωρίς προσπάθεια ωραιοποίησης ή ηρωοποίησης της μίας ή της άλλης πλευράς.

Κάθε θέμα με το οποίο καταπίνεται η ταινία αποδίδεται ρεαλιστικά –τουλάχιστον όσον αφορά την Ελλάδα της κρίσης–, με ωμό αλλά ακριβή τρόπο. Αυτό θεωρούμε πως είναι και το σημαντικότερο στοιχείο της. Γύρω από αυτό έχει στηθεί άλλωστε: την αλήθεια αυτή καθ' αυτή. Τώρα, αν αυτή δεν αποτυπώνεται όπως θα ήθελαν ορισμένοι ή με τρόπο που δεν ταιριάζει στην αισθητική τους, είναι άλλο καπέλο. Είναι δύσκολο να εξηγηθεί περαιτέρω το γιατί μας άρεσε η ταινία ή έστω ότι δεν ήταν κακή, βαρετή, στερεοτυπική, χάσιμο χρόνου ή όποιος άλλος χαρακτηρισμός ίσως να της αποδόθηκε. Για να κάνουμε τα πολλά λίγα παραθέτουμε κάποια «γιατί να δείτε την ταινία» και «γιατί την βρήκαμε καλή-ενδιαφέρουσα»:

Γιατί η Κάτια Γέρου τους έχει νικήσει.

Γιατί επιτέλους μια ταινία καταδεικνύει πως η πείνα πάει χέρι-χέρι με την πνευματική πείνα της εποχής μας.

Γιατί –έστω και προωθημένα– βάζει στο τραπέζι ζητήματα όπως η καλλιέργεια ή «ο πόλεμος των σπόρων» όπως είναι αλλιώς γνωστός.

Γιατί κατά τα άλλα είναι ένας –ακόμη– άγνωστος πόλεμος.

Γιατί σπανίζουν οι ελληνικές ταινίες με τόσο πρωτότυπο σενάριο και διαλόγους.

Γιατί και η φωτογραφία της ήταν πολύ πάνω του μετρίου.

Γιατί ο ρόλος που υποδύθηκε ο Πουλικάκος –και το ότι τον υποδύθηκε αυτός– ήταν το κερασάκι στην τούρτα και ταυτόχρονα χρησιμότατος.

Γιατί ο ουτοπιστής είναι αυτός που περιμένει να πάρει το χαμόγελο του πίσω.

Γιατί δεν βρίσκουμε τίποτα κακό στο παραπάνω.